

1. Nun Joseph decipit, fuent. K.C. Matth. 1, 18.
2. De Immanuele Matth. 1, 18, 23.
De Edas^o cruce 1 Joh 11, 2.
3. De amara baptista Matth. 3, 4. Mr. 1, 6
4. De vicia Baptista Ml 3, 4. Mr. 1, 6
5. Cantus sup monte Ml 5, 14.
6. De bedon^o p^ois cura Eleemosynar. Ml. 6, 2
7. Petrorum Anus. vniclar. Ml. XV, 9.
8. De signis temporum observandis Ml. 16, 1-4
9. De Ang^o Petri & Karp. Xi Ml. 16, 13-19. Meny.
10. Tu es Rex Iud^o filij d^o inventi. Ml. 16, 16.
11. De claris heb. Ml. 16, 19.
12. De unitate clar. Ioh. & Iy. Ml. 16, 19
13. De diabolis ^{habitate} xi solutus Ml. 17, 22 &
14. Sup^o de of^o p^ois u^o rima Ml. 20, 1-16
15. Vol. Xi congregatum molentes Ml. 23, 37.
16. Chichulul. De haecomo Euph. Ml. 24, 14.
17. De otidagio d^o. Ml. 24, 28
18. Ager sanguinis Ml. 27, 3-11.
19. Tumba serratoris. Ml. 27, 60
20. De Ant. Judas de. Ml. 28, 1. Mr. 16, 2.
21. De lami^o m^otor^o & Olav^o Sants. Mr. 6, 13. Jac. V, 14 &
22. De incarnat^o Mystere Luc. 1, 35
23. De M^oysa Xi preservata.
24. De nocte Ies^o. Luc. 2, 21
25. De dente abpt. p^ocutu^o Luc. 7, 47, 48
26. of^o b^o x^o e^o p^o Luc. 8, 13
27. Xi curat Sabbathica Luc. XV.
28. De Memora mystica Luc. XVI, 9
29. De e^o r^o Luc. 16, 9
30. De e^o r^o Luc. 16, 9.
31. De lacrimis d^o. Luc. XIX, 41.
32. Ven^o gl^o r^ois acumb^o Luc. 22, 28

80
11

7. 7
THEOLOGEMA MEMORIALE
SEXTVPLEX
DE

VOTORUM
MONASTICORUM
VANITATE

ex Matth. XV. v. 9.

IN AVDITORIO THEOLOGORVM ALTDORFINO

publice disputabitur

d. 19. April. M. DC. XCIII.

PRÆSIDE

CHRISTOPHORO
SONNTAGIO,

SS. Theol. Doctore ejusdemq; Prof. Publ.

Primario & Ecclesiæ Antistite, h. t. VNIVERSITATIS

RECTORE,

& RESPONDENTE

JOHANNE ERNESTO *Wilmers*

Sverinensi Megapolitano.

ALTDORFFI

Recusum à JENOCO WILHELMO KOHLESIO, 1702.

THEOLOGICAL MUSEUM
VOTUM
MONASTICUM
ANNO 1750
CHRISTOPHORO
SONNENBERG
22. Theol. Doctor christoph. Hof. Pöhl
Leipzig & Exlibris Anstalt, in a. universitat.
JOHANNES ERNSTO (Johann)
vermehrt & gesehrt.

ventutis bono, quam nihil enucleaturi (& maxime quid em
(1) circa particulam μέτην, frustra, de eo frequentius usur-
patam, quod est κενόν, & sine suo excidit. Syrus egregie:

Δ. | Ω. in vanum, inaniter, à Ω. vacuavit, unde,
Ω. vacuus, & | Ω. vanitas. Quod vocabulum

Interpres ille usurpat, quando exprimit εν ἀδόκιμον reprobam
mentem Rom. I. 28. Ita ergo omnes hi, qui favent cultibus
electitiis, in reprobam mentem justō Dei judiciō tandem tra-
duntur. Alii reddunt sine causa, sine fructu, male. (2) circa ver-
bum σεβειναι, quod cultum religiosum notat, insinuatum alibi
per τὸ λατρεύειν Matth. IV. colere, σεβάξεναι Rom. I. 25. vene-
rari, δαλέναι seruire Rom. XIV. 18. Gal. IV. 9. διδόναι τῷ Θεῷ
δόξαν Deo gloriam dare Luc. XVIII. 18. & alia significatio-
nis cognatæ vocabula Ita σεβειναι τὸν Θεόν habetur Act. XIX.
13. Syrus denuo (respiciens ad Hebræum מִתְרַחֵם? loci nostri
Esaiani cap. XXIX. 13. ubi est מִתְרַחֵם? reverentia, seu
timor eorum, quo timent me) notanter adhibet verbum
מִתְרַחֵם? Timuit. Unde notum nomen מִתְרַחֵם? idolum, numen

II, Thessal. II. 4. quod timetur & colitur. Omnis quippe εἰθε-
λοθρησκεία est simul idololatria.

Ἐκθεσις II. (3.) circa διδασκαλίας ἐν τὰ λυμὰ ἀνθρώπων. Nempe
Spiritus S. h. l. per appositionem exprimit, quod LXX. loc. cit.
ἐὰν δοῶν, expresserant. Ita ergo retinet eorum versionem, ut
tamen etiam libertate utatur sua. In Hebræo est מִשְׁפָּט מִצְדָּקָה
מִלְמָד Ad. verbum: Ἐντολὴ παρ' ἀνθρώπων δεδιδασμένη juxta
Grotium apud Polum ad h. l. Pagnin: Mandatum virorum edo-
ctum. Luth. Menschen-Gebot / die sie lehren. Alii verò Parti-
cipium in Pūal מִלְמָדָה relatum malunt ad מִצְדָּקָה? ut sensus
in lau-

in laudato Esaiaë loco prodeat & emergat hujusmodi :
 יהיה יראתם אתי מעתה אנשים מלמדו
 estque reverentia eorum erga me præcepto hominum edocta. Ita Jun. ad marg. quique identidem eum sequitur *B. Glasz Gram. S. p. 162.* Intellige igitur per *διδασκαλίας εντάλματα ενθρώπων* non adiphora, nec rectæ rationis in sphæra morali subsistentia præcepta aut dictamina, sed ea potius mandata hominum, quæ vel adversantur mandatis DEI, vel extra verbum revelatum de consilio hominum in negotio salutis effinguntur atque constituuntur.

IDEM IPSUM, AB EVANGELISTA EX SEPTUAGINTAVIRALI VERSIONE MUTUATUM, SI AD COHÆRENTIAM EJVS CUM ANTECEDENTIBUS ET CONSEQUENTIBUS ATTENDAS, EXPLICATIUS EVADET.

Memoriale II.
 HERMENEUTICUM.

Εκθεσις I. Ex LXX. virali versione mutuatum) Quandoquidem ostendimus, hanc Salvatoris sententiam ex Esaiaë cap. XXIX. v. 13. desumptam esse, attendere nunc aliquantò curatius juvat ad ejusdem interpretationem. Adjecerunt enim & inferuerunt Græci non modo verbum *διδασκοντες*, ut commodior esset constructio; sed & voculam *ματρην*, idque citraliteram cum Hebræi textus, tum Chaldaicæ translationis. Visum proinde Grotio apud Polum I. c. τὸς ὁ προ: יהיה apud Esaïam legisse יהיה & accepisse יהיה pro eo, quod plerunque dicitur ליהיה. id enim est *ματρην*, aut, *eis ματρην*, ut iidem ὁ transferunt Es. XLIX. 4. Enimverò cur Spiritus S. in N. T. toties luxatam atque interpolatam istam versionem præ textu Hebræo eodemque *ειναμαρτην* fuerit secutus, id præclarè usus exemplo docuit jamjam laudatus *Glassius* nosse. *Philol. Sacr. p. 164. Et seq.* Idque per condescendentiam & indul-

indulgentiam potius, quam per sententiam, *ναρ' ἀνδραγωγῶν* magis & per descensum, quam *ναρ' ἀληθείαν* *Consensum* esse factitium, monet B. Scherzer. *System. p. 11.* semper subintelligendum esse ratus: *Sicut vestra Bibliorum versio habet.*

^{v. 1.} *Ex dicitur II. Cohærentiam cum anteced. & conseq.* Aurem vel licarant mellitissimo Salvatore Scribæ & Pharisei, quæ siverantque ex eo, cur Discipuli ipsius posthabitis ac derelictis veterum traditionibus illotis manibus comederent v. 1. & 2. capitis. Replicat ergo quæstionem Salvator, & interrogat v. 3. cur ipsi criminatores posthabitis DEI præceptis traditiones suas tantifacerent, curque v. 4. 5. 6. Korban suum honorari parentibus debito longe anteferrent. Scitè tandem v. 7. 8. huc applicat sententiam Esaïæ, de populo labiis appropinquante, cor vero à DEO alienissimum fovente; cui tandem agglutinat v. 9. ex eodem Propheta testimonium generale nostrum *de vanitate cultus electitii*: FRUSTRA verò ME COLUNT MANDATIS HOMINUM. Suscipit deinde apologiam Discipulorum, illotis manibus edentium, quum nihil per os ingressum coinquinet hominem v. 10. 11. & seq. item 17. 18. 19. 20. Cæterum plantas, quas non plantaverit Pater cœlestis, eradicatum iri affirmat v. 12. & Phariseos traditionum suarum amafios, tanquam cœcos cœcorum duces, missos facere jubet. Hæc antecedentium atq; consequentium est *ἐπιμνηστικόν.*

Memori-
ale III.
Symbo-
licum ex
libris
Symbo-
licis five
Norma-
libus.

CUM MANDATIS HOMINUM QUIBUSCUM-
QUE, CITRA DEI VERBUM DATIS, FRUSTRA
COLATUR DEVS; RECTE LIBRI NOSTRI
SYMBOLICI AC NORMALES VOTIS QVO-
QUE MONASTICIS ILLUM FRUSTRA COLI
TRADIDERUNT.

Ex-

^{Ex theosis} I. Majores nostri in Articulo August. Confessi. penultimo ad sententiam nostram, quæ ex ipso met ore mellitissimi Salvatoris profluxit, ita provocant: *Asserunt nostri & aliam rationem de Votis, quod sint irrita; quia omnis cultus DEI, ab hominibus sine mandato DEI institutus & electus ad promovendam justificationem impius est, sicut Christus ait: FRUSTRA COLUNT ME MANDATIS HOMINUM. Et Paulus ubique docet, justitiam non esse querendam ex nostris observationibus & cultibus, qui sint excogitati ab hominibus: sed contingere eam per fidem, credentibus se recipi in gratiam à DEO propter Christum.*

^{Ex theosis} II. Hæc illi: quorum laudatus Articulus ita juventutis lectioni assiduæ commendari potest, ut prima ejusdem pars vocetur HISTORICA de statu Monasteriorum veteri & recentiore, de quæ votorum origine. *Conf. libros nostros Norm. pag. 194. 195. 196. usque ad verba illa: Longe præferunt aliis vitæ generibus a DEO ordinatis.* Altera pars est THETICA, licitum nempe esse omnibus contrahere matrimonium pag. ead. usque ad verba: *Igitur non peccant isti, qui obtemperant huic mandato & ordinationi DEI.* Tertia tandem est ANTI-THETICA, evincens, vota monastica nec possibile esse, nec satis deliberata ob ætatem, quæ plerunque fiant, præmaturam; adeoque rescindi posse & firmiter haudquaquam obligare conscientias, pag. ead. & seq. usque ad verba, *etiamsi postea alii aliter senserunt:* imo esse cultus mere electitios, derogantes merito Christi ac justitiæ fidei, & hoc ipso nomine Deo abominabiles, usque ad finem.

^{Ex theosis} III. Non aliorum tendit Apologeta hujus Articuli, ajens: *Sentire, quod illæ observationes sint cultus, propter quos coram DEO justii reputentur & per quos mereantur vitam æternam hoc pugnat cum Evangelio de justitiæ fidei, quod docet, quod propter Christum donetur nobis justitiæ & vitæ æternæ.*

Pugnat

Pugnat & cum dicto Christi: FRUSTRA COLUNT ME MANDATIS HOMINUM. *Pugnat* & cum hac sententia: Omne, quod non ex fide, peccatum est. Lege Librorum Normal. p. 485. & rursus 291. Nec commoveat eos vox Christi, qui objurgat Phariseos, qui traditiones contra mandatum DEI fecerant.

Ex thes. IV. Age verò, si lubet, totam nostri jam præsentis Articuli apologiam ita, credo, tecum distribues, ut præ cæteris observatum eas (a) memorabilem de Joh. Hiltenio, Franciscano Ilenacensi, abusuum monasticorum correptore, narrationem p. 480. (b) Votorum licitorum degenerationem p. 481. seq. (γ) vindicationem loci Paulini Gal. V. 4. *κατηρ- γήθητε δὸς ἑ ἑλεῖτε* & vacuati estis à Christo &c. pag. 482. & seq. (δ) blasphemiam, quæ legatur apud Thomam, professionem Monasticam parem esse Baptismo asserentem, p. 84. (ε) obedientiam, paupertatem & cœlibatum esse adiaphora, & idcirco non posse naturam illud alicujus cultus induere p. 484 485. & 486. (ζ) refutationem ejus, quod adversarii dixerant, illud sacris literis expressum esse, quod vita Monastica vitam æternam mereatur. (η) exemplum Antonii Eremitæ, quo docemur, Monasticen haud esse magis statum perfectionis, quam vitam agricolæ aut fabri p. 488. (θ) responsum ad objecta loca Matth. XIX. 21. Qui reliquerit domum &c. Si vis perfectus esse vade & vende &c. p. 489. 490. 491. (ι) *βασιλογίαν* cultus Monastici, quam ipsi canones relaxant p. 492. (κ) responsa ad exempla Nazaræorum & Rechabitarum p. 493. item viduarum I. Tim. V. p. 493 cum epilogo p. 495.

Ex thes. V. Paria sanxerunt Articuli Schmalcaldici Dodecados nostræ pag. 513. & seq. Omnium verò succinctissime Philippus in locis rem totam ad hos duos retulit à phorismos: (I) Impietas est, si ideo voveas, quod hoc opere justificari velis, scilicet ignorans solâ gratia per Christum justificari credentes

dentes (H.) Ut maxime piè voveritis, ut si quis voverit abstinere vinò propter affligendam carnem, non quærens eo opere justificari, & credens fidè non ficta, justificari se sola gratia per Christum; non sic tamen obligat votum, quin rescindi possit, si res postulet. Sicut enim David dispensabat de lege divina, edendo panes propositionis: Ita dispensare de quavis ceremonia externa potest fides. Dodec. p. 702. Conf. præterea Responf. ad Artic. Bavaricos pag. 1018. & seq.

QUANTUM IGITUR GRAVISSIMA HÆC SALVATORIS SENTENTIA SCRIBAS ET PHARISÆOS NOTAT; TANTUNDEM NOTATEORUM SEQUACES PONTIFICIOS: ID QUOD EX COLLATIONE DOCTRINÆ PHARISAICÆ AC PONTIFICIÆ LIQUIDO PATESCET.

^{Επιθεσις I.} Primum τῶν ἀνθρώπων ἐνταλμα *in vitæ Pharisæicæ ac Monasticæ rigore & austeritate quâ disciplinam exteram* conspicitur. Josephus certè & Epiphanius parallelismo huic lucem fœnerantur, si præsertim cum cap. XV. Evangelistæ Matthæi, ex quo nostrate oraculum hausimus, conferantur. Et Josephus quidem libr. XVII. *αρχαιολογ. cap. 3. pag. 585. ait: Ἦν γὰρ μορῶντι Ἰουδαϊκῶν ἀνθρώπων ὅτι ἀκερβῶσαι μέγα φρονεῖν ἔπατερον νόμον. Et p. p. φαρσαῖοι καλεῖνται βασιλεῦσι δυνάμενοι μάστιγα ἀντιπέποιθεν ἀσκηθεῖς. Erat quædam Judæorum secta, exactiorem patriæ legis cognitionem sibi vindicans. Hi Pharisei vocantur, genus hominum astutum & interdum Regibus quoque infestum. Et libro XIII. c. II. p. 617. οὗτοι γὰρ φαρσαῖοι τὴν διαταγὴν ἐξουτελισμῶν, ἔθεν εἰς τὸ μαλακώτερον ἐνδιδόντες. Phariseorum victus simplex est, nullis mollitus delitiis. Id quod illustraturus Epiphanius Hæres. XVII. pag. m. 34. Edit. Colon. mira narrat de dotrantalibus eorum tabulis (σαινίδας σπιθαμῆς μόνης τὸ πλάτος appellat)*

Memoriale IV. PARALISTICUM inter Phariseorum & Papiſtarum ἐντάλματα collationem ostendens.

B

lat)

lat) super quibus somnum ceperint, ne diu quiescerent, sed tabulis istis collapsis statim ad preces excitarentur. Paria tradit de lapillis ac spinis (καχλημας καὶ ἀκάνθας vocat) quas sibi substraverint, ne dulci somno nimium indulgerent. En præludium vitæ Monasticæ ! à qua βαβὺν κέρον profundum soporem jam dudum proscripserat ipse quoque Basilii Epist. ad Greg. Nazianz. utut rigorem disciplinæ id tenporis ad sequioris ævi superstitiones nondum extenderet. Quid multa? Sufficit, canonas Phariseorum & canonas Monachorum ad summum in genere & qua austeritatem vitæ convenire.

Εκθεσις II. Alterum τὸ τῶν ἀνθρώπων ἐνταλμα in Pharisaica ac Pontificia lustratione consistit. Scribæ (testatur Epiphani.) legis expolitores fuere, super suam quandam & sophisticam interpretationem inducentes, non solum secundum legem viventes, sed etiam abundantius, ut qui urceorum demersiones & purgationes servarent, poculorum item ac patinarum & aliorum ministerii vasorum; & tanquam ad sinceritatem ac sanctitatem dispositi crebro manus lavarent, crebroque purificationes quasdam per lavacra adhiberent. Idem de Phariseis attestatur, quod cum Scribis eadem senserint. Ab iis postmodo originem traxerunt Hemerobaptistæ, inde dicti, quod lotionibus admodum dediti essent, toties sese abluentes, quoties foro recederent, idque eo, ut coram plebe religiosiores viderentur. Vid. Carol. Sigon. lib. V. de Republ. Ebr. cap. II. de septem Judæorum Hæresibus p. m. 423. Ed. Nicol.

Εκθεσις III. Aggrega cum primis huc ea, quæ in capite nostro XV. Marthæ veribus anterioribus duobus referuntur, quæque sententiæ nostræ, in frustra neum ἐνταλμάτων τῶν ἀνθρώπων cultum dictæ, occasionem ministravere. Incipit mirum Evangelista: τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι λέγοντες. Διατί οἱ μαθηταὶ σε ὡρθεύονται τὴν ἄρτον τῶν περὶ σκευῶν; ἢ γὰρ γίνονται τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν ἀρ-

την ἐπίστασιν. H. e. Tunc accedunt ad Jesum quidam, qui Hierosolymis ad-venerant, Scribæ & Pharisei, dicentes: Quare Discipuli Tui transgrediuntur traditionem majorum? Non enim lavant manus suas, cum edunt.

Ἐπιθεσις IV. Cum hoc ipso, quod apud Judæos inoleverat, τῶν τῶν ἀνθρώπων ἐντάλαμα non injuria conferimus aquam Pontificiorum lustralem, cui tantum tribuunt, ut egregium plane salutis medium vocent, quod auferat impedimenta gratiæ, deleat peccata venialia, fuget dæmonem, pellat ac solvat incantationes & præstigias Satanæ; quod sanctificet, sterilitatem auferat, homines à phantasmatum versutiis defendat, quietet intellectum ab illusionibus Dæmonum, temperet cordis tractum, mundet ac disponat cor ad bene orandum. Vid. Autores Pontificios apud Nicol. Hunnium citatos de Apost. Rom. Eccles. p. m. 50. qui idem ritus hujus originem ab Ethnicis accersitum ivit. Ibid. pag. 221. Conf. tamen Polydor. Vergil. de Inventoribus rerum lib. VI. c. I. circa fin. p. m. 424.

Ἐπιθεσις V. Tertium τὸ τῶν ἀνθρώπων ἐντάλαμα utrobique ex additamento legis oralis ac traditionum ad Scripturam patescit. Generatim hoc equidem jamdum a-notavimus; vocatq; Evangelista ἀδαοσιν τῶν προεσυτέρων. Epiphanius vero non secundum legem modo viventem, sed & abundantius, hanc, ut cum Apostolo loquar, ἀκριβέστατην ἀρεσιν τῆς Ἰουδαϊκῆς θρησκείας exquistissimā sectam Judaicæ religionis Act. XXVI, 5. & quidem ἐν ἧλῶν καὶ ἐν δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενομένην αἰματώων, secundum zelum & justiciam in lege innoxiam Phil. III. 6. nobis antea siterat. Horsum fecit externus ille rigor, quo disciplinam mirifice exasperarunt, de quo Ἐπιθεσις I. dicere cœpimus. Quod autem τὰ βαρύτερα ἔ νόμος ne digito quidem attigerint, Salvator clare offendit Matth. V. 7. 15. &c. Cæterum, ut legi orali potissimum immoraremur, autor no-

bis extitit Paulus Fagius, de hac, non autem de scripta illud capiendum esse ratus primum in Pirke Aboth notissimum: quod Moses acceperit legem de Sinai, & (מִן־הַסֵּינַי) tradiderit eam Josuæ, Josua Senioribus, Seniores Prophetis, Prophetæ Viris Synagogæ magnæ (מִן־הַבַּיִת) tandem eam tradiderint. Magis horribilia sunt, quæ ex Talmude in præfens caput affert Lighthfoot *Hor. Hebr.* p. m. 366. ubi dicitur: *Amabiliora sunt verba Scribarum præ verbis legis. Nam verba legis sunt gravia & levia; at verba Scribarum sunt omnia gravia.* Et p. p. Propbetæ & ἄποστολοι cui assimilantur? Regi mittenti duos è familiaribus suis in provinciam. De uno sic scribit: *Nisi hic vobis ostendat sigillum meum, ne ei credite; de altero sic: Quamvis hic sigillum meum non ostendat, ei credite.* Sic de Propbeta scribitur: *Ostendat Tibi signum aut miraculum; at de Senioribus sic: Secundum legem, quam te docebunt.*

Exhibet VI. Dixerim haud abs re, aut pharisaizare in hoc quidem certe negotio Papistas, aut papizare Pharisaeos, utpote præ nimia sanctitate sibi metipsis placentes & ἐξυθεύοντες τὰς λοιπὰς Luc. XI. 9. Traditiones enim illi suas in Concilii Trident. Sess. IV. ita fere canonizant, ut affirmant, *veritatem & disciplinam contineri in libris scriptis & sine scripto II. Thess. II. traditionibus: traditiones has ex ipsius Christi ore ab Apostolis acceptas, aut ab ipsis Apostolis Spiritu S. dictante quasi per manus traditas ad nos usque pervenisse: Sacrosancam itaq; Synodum, orthodoxorum Patrum exemplum secutam, omnes libros, tam V. quam N. Testamenti, nec non traditiones ipsas, tum ad fidem, tum ad mores pertinentes, tanquam vel ore tenus à Christo, vel à Spiritu S. dictatas & continua successione in Ecclesia Catholica conservatas, pari pietatis affectu & reverentia suscipere ac venerari; atque adeo si quis has sciens & prudens contempserit, eum anathema esse.*

^{Εκθεσις} VII. Consulto refricare denuo lubet istud Epiphanii verbum, Scribas & Pharisæos non solum fuisse secundum legem vivere conatos; sed etiam abundantius. Prodit nimirum quartum τὸ τῶν ἀνθρώπων ἐντάλμα; idque distinctius aliquantò jam proponendum videtur. Qualem, inquis? *De cæteris supererogationis operibus.* Cum primis autem de Votis, quæ Monachi cum Pharisæis quadantenus habere cõmunia. Audiamus denuo Epiphanium l. c. ajentem: Τινὲς αὐτῶν ὅτε ἤσκηον, ὤρχον δεκάετιαν, ἢ ὀκταετιαν, ἢ τετραετιαν. Ομοίως παρθενίας ἢ ἐγκρασίας, συνεχῶς εὐχόμενοι, πυκνότερον ἀγῶνα τῶν ἐνίσταντο διὰ τὸ δῆθεν μὴ σωματικὸν ἢ παθεῖν ἢ κλαπῆναι δι' ὀνειράτων ἀηδῆτε ῥύσιν σώματι ἀπεργαζομένην. Neq; ita multo post: ἐνήσαν δούτερον καὶ πνεύματι. Ἀπεδεκάτην δὲ δεκάτωσιν. Τὰς ἀπαρχὰς εἰδίδεν, τριακοντάδας τε καὶ πενηκοντάδας, τὰς τε θυσίας ἀσφαλές αἶμα καὶ τὰς

εὐχὰς ἀπετίνοον. ^Ἡ. *Quidam eorum (Pharisæorum) cum suas illas exercitationes adhiberent decem vel octo, vel quatuor annorum sibi spatia præfigebant, quibus virginitatem aut castimoniam colerent. Hoc tempus continuis precibus traducebant, & id certaminis frequenter instaurabant, ne ullam corporis labem contraherent, neve furtim turpe aliquod in somnis profluvium obreperet. Bis in Sabbatbo jejunabant, secunda & quinta die: decimabant decimationes: dabant primitias, trigessimas & quinquagesimas: Sacrificia & vota exactissimè exolvebant.* En tibi (ut cæteros cultus electitios mittam) πνεύματι castitatis Monasticæ, ac reliquorum votorum, quibus hodiernum Monachi excolare culicem, ac deglutire camelum solent.

^{Εκθεσις} IIX. Cum primis autem votum istud Pharisaicum, quod Korban dixere, Monachatus hodierni ideam sistit. Egerrat de isto Evangelista in præsentī capite; unde liquet, Dictaturam nostram de frustraneo mandatorum humanorum cultu quam maximè stringere, ac cæteris τοῖς τῶν ἀνθρώπων ἐντάλμασιν utiq; annumerare istud. Verba severissimi ac zelo Domus

Domini pleni Legislatoris atque explicatoris hæc sunt, Ver-
tu 3: *Quare & vos transgredimini præceptum Dei propter tradi-
tionem vestram? Deus enim præcepit, dicens: Honor a patrem
tuum & matrem; & qui maledixit patri aut matri, morte moria-
tur. Vos autem dicitis: Quicumque dixerit patri aut matri:
Δῶρον (scil. ἵσῃ juxta Erasum, Schmidium Annot. in N. T. p. 228.
donum est, Deo votum est, sacratum est, ὁ εὐὸν ἐξ ἐμῶ ἀφελήσῃς
quocumque a me jurari posses. Igitur tibi subvenire non pos-
sum, cum Deo vota & dicata omnino sint solvenda & præ-
standa) Quicumque, inquam, ita dixerit Patri aut Matri, ἀνά-
ζω ⑥ ἵσῃ. Vide Matth. XII. 5. Infans erit, ut supplet Beza, Lu-
ther. Der thut wohl/ & h. l. & Marc. VII. 11. Incurrebant itaq;
Pharisæi notam vel Ethnici Poëtæ Hesiodi, qui libr. I. Ἔργ.
v. 185, & seq. de seculi ferrei hominibus canit:*

ἴδα μὲν οἶνε
Γρηγάτωσι τοκοῦσιν διπὸ θρεπτήρα δοῖεν.
—————
Neque hi sane

Senibus parentibus educationis præmia reddent.

Id quod etiam, annotante Schrevelio, Athenis capitale fuit.
Ἐκθεσι; IX. Emulari hanc ἀσοργίαν Jesuitas, testatur Hot-
tingerus Theaur. Philol. p. m. 32, ubi geminarem historiola
comprobat. Alteram attexit de Jacobo Crusio Jesuita, qui
novitium quendam, Jesuitismum deserere & ad suos redire
cogitantem, compellaverit his verbis: Quid tibi curæ sunt
parentes? Audi Christum & Ignatium. Alteram vero de
prodit ex Hospiniani Histor. Jesuit. pag. 75. iniquiente: Erat
Landsbergæ novitius nomine Johannes, artificio sartor. Hic
cum reliquis novitiis animi gratia in campum procedit. Ob-
viam ei fit pater senio confectus, qui filium, quem animum fere
non viderat, alloqui & salutare cupit. Filius autem faciem
avertit, tanquam ad horrendi monstri occursum, & ne patrem
audiret & cum ipso colloqui cogatur, aufugit. Pater senex fi-
lium

lium inclamat : Hoc cine est mihi nutritionis gratiam referre? At ille surdus & mutus pergīt. Pater : Faxit DEUS, inquit, ita fugias, ut nunquam redeas! Et reliquis Jesuitis silentibus : Hæc, ait, est pietas, quam Jesuitæ suos docent. Abeat igitur in malam crucem degener iste filius, qui non se gerit, ut Christianum decet. Ubi domum deventum est, Rector, re audita, factum Johannis maxime probans, macæ ait, virtute, filii mi, qui Patrem Tibi elegisti patres Societatis nostræ, quoste magis, quam patrem tuum, amare oportet, eò quod hic secularis sit, illi spiriuales. Factum hoc in super dicto Hieronymi (per calcatum patrem perge ad Christum) confirmare conatus est, & cujusdam Novitii Parisiensis exemplo, qui ne quidem matris lacrymis permoveri potuerit, ut è cœnobio pedem moveret. Addebat denique, parentibus, si eos à Societate Jesuitarum abstrahere conarentur, dicendum & scribendum esse : Vade post me, Satana! quod non parentibus naturalibus, sed societatis patribus obedientiam absolutam voverit. En Tibi τὸ ἐν ἑλμα ἀνδρώτων, præcepto DEI adeò impotenter & præfractè antelatum!

Εὐδ. σ. 15 X. Festivè denique septem Phariseorum cognomina (quæ ex Scriptoribus Talmudicis etiam Lightfoot. Hor. Hebr. ad Matth. III. p. m. 233. & seq. percenset) laudatus Hottingerus ad Monachorum mores & vitam accommodat. Ne quid enim dicam de eo, quod monialem Judæi appellant פרושי *Phariseam*, sanctitate nimirum à reliquis separatam; datus est olim *Phariseus Sichemita* circumcisus ut Sichem Gen. XXXIV. sed non in honorem Dei; verum gloriolæ & lucelli causa. Tales hodiernum ex Jesuitis illi, qui non tam religione Monasticas sequuntur regulas, quam ut ventri & famæ ut plurimum serviant, inimici crucis Christi Philipp. III. 8. Datus est *Phariseus impingens*, qui pedes præ nimia sanctitate non elevavit, sed allisit ad saxa. Id ipsum quam sit Capucinis nostris

nostris solenne, docet experientia. Datus est *Phariseus sanguinem eliciens ad parietes*, ad quos nempe frontem allidens, cruentam reddit & fauciam. Huc refer verbera & flagellationes, quas Capucini quidam septimanatim ter instituunt, ut & hac in parte Francisci exemplum sequantur.

^{Exheris XI.} Dabatur præterea *Phariseus mortariarius* מרביץ instar pistilli depressus, incurvato nempe & humili corpore incedens. Germ. Ein Krümbling. Simili incessu complures ex cuculligeris gaudere, dies docet, imitantes eos, quos Michæas cap. VI. ver. 6. loquentes introduxerat. Dabatur *Phariseus dicens: Quodnam est officium meum? Et præstabo ex superabundanti?* Hujusmodi in Scholis & Monasteriis sunt illi, qui opera supererogationis jactitant, quibus non tantum aureolam adeoque eminentissimum in caelo gradum sibi, sed & aliis ex merito acquiri falso somniant. Dabatur *Phariseus ex timore*. Hujusmodi cœcæ in Papatu obedientiæ mancipia sunt, quæ Monasticam sibi vitam eligunt, ut purgatorii pœnas vel prorsus tollant, vel mitigent, & infernales cruciatus suorum operum merito declinent. Dabatur tandem *Phariseus ex amore*, sicut Abrahamus; cujus nominis Phariseus cæteros omnes antecellere putabatur. Diligebat DEUM ex amore præmii, cum tamen diligendus esset propter seipsum. Et tales sunt in Politia Monastica, quotquot opinione meriti inflati DEUM ipsum ad reddendum, quod sibi debeat, poscere atque urgere non dubitant.

Memori-
ale V.

QUICQUID ERGO VOTORUM REGULARI-
BUS SUIS MONASTICEN PROFESSIS INJUN-
XERE PATRES TRIDENTINI CITRA VERBUM
DEI, AUT INJUNCTUM DEFENDERE, ID O-
MNE SIVE CASTITATIS, SIVE PAUPERTATIS,
SIVE OBEDIENTIÆ, SIVE ALIO QUOCUNQUE
TITU-

TITULO INSIGNIATUR ATQUE DECORETUR,
NIHIL NISI ΕΝΤΑΑΜΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΕΣΤ.

Ἐπεὶ I. *Castitatis*) Ita vero habetur in Concil. Trident. Sess. XXIV. Clericos in Sacris ordinibus constitutos vel Regulares castitatem sollemniter professos non posse matrimonium contrahere, nec contractum ab iis esse validum: Obstare enim Legem Ecclesiasticam & votum. Et ibidem vicissim extat sanctio: Clericos hoc modo interdiceret matrimonio non esse damnare matrimonium. Item: Licet Clerici non sentiant, se castitatis, quam voverunt, habere donum; non tamen idcirco contrahere posse matrimonium: Etenim DEVM id donum recte petentibus non denegare, nec pati nos supra id, quod possumus, tentari I. Cor. X. v. 13. Tandem: Statum conjugalem non esse auteponendum ulla ratione statui virginitatis vel cœlibatus I. Cor. VII. Quæ omnia ultro evanescent, ac frustra decernuntur, cum certissimum sit, castitatem isthanc votivam & Monasticam, quam tuetur Concilium, nequaquam τῶ τῆ θεῆ, sed τῶ τῶν ἀνθρώπων ἐπιδημῶν esse nixam. Subruto igitur fundamento tam arenoso tota intercedat religio, necesse est.

Ἐπεὶ II. *Paupertatis*) Sfortia Pallavicinus Cardinalis, Concilii Tridentini adversus Petrum Svavem, seu P. Paulum Sarpium Venetum Hyperaspites, plura velut in aliis doctrinæ capitibus, ita & in hoc tentavit, quam præstitit. Confessus pro ingenuitate sua fuerat Sarpus, ex superstioso isthoc simulatæ & commentitiæ paupertatis voto maximas aulæ Romanæ totique adeo Pontificiorum Clero divitias accrevisse. Ex tripode dictum. Verba ejus fuerant hujusmodi: Nulla ratione comprobabant (Galli) bonorum stabilium possessionem mendicantibus concessam, & agebant: Cum in Gallia per hujusmodi institutionem illa fuissent recepta, æquum esse, ut non nisi in eodem statu retinerentur: perpetuum esse artificium Aulæ Romanæ,
C bona

bona e Laicorum manibus excutere & ad Clerum trahere, ac deinde Romam, cum primis detur opera, ut per speciem Voti paupertatis Monachi estimationem sibi comparent, quasi nihil ab ipsis suororum bonorum spectetur, sed cuncta ex charitate ad populi commodum destinant: postea vero estimatione sibi comparata Votum ligamen Aula relaxet, unde facile ditescant; & ita monasteria, jam affatim opulenta, in commendationem tradantur, ac denique universa in aulam Romanam commigrent.

^{Ex Deois III.} Quæso, quid ad hæc Pallavicinus? Stomachabundus quidem ascribit, hanc ratiocinationem inter eas fabellas connumerandam esse, quibus pueri oblectentur *Histor. Concil. Trid. p. 111. lib. 24. cap. 10. §. 10.* Et tamen §. 13. non obscure concedit, post diuturnum seculorum curriculum hos proventus, in commendas conversos, Romanam in Aulam confluisse: interim male concipi Ecclesiam & Aulam, quæ sibi cunctos illos proventus ascribat, nullo aliis fructu distributo ratere vera non nisi munus dispensandi illius patrimonii eam exercere; qua ratione humanæ Reipublicæ magis proficit. Quo quidem responso num id de personata Mendicantium paupertate non ipsemet profiteatur Cardinalis, quod antehac in Sarpio notaverat, & fabellæ nomine insigniverat, Lectori dijudicandum relinquo. Adeo clare patet, religionem Pontificiorum multis partibus aulicam, ac tantum non histrioniam videri (uti Serenissimus quidam Saxonie Princeps, sacris Colonienfium visitatis, eam appellabat) in qua cautuli sæpissime (nam de omnibus id quidem affirmare nolumus) mores Domini imitantur, & fictitia paupertas opes adeo immensas acquisivit. Sed hoc mirum non est, cum τὰ τῶν ἀνθρώπων ἐν ἀλλήλοις, divinis præceptis multum antepoñant Curiaæ Papalis parasiti.

^{Ex Deois IV.} *Obedientie*) Crudele martyrium appellat Pallavicinus, quod anno 1563. in Gallia paucorum mensium spatio

tio exantlaverint tria Regulariū millia, eo quod obedientiam Romano Pontifici debitam abjurare nolissent *lib. cit. cap. III.*
 §. 7. Ex quo apparet, id quod alias notum est, Galliam aut dudum excussisse jugum cœcæ obedientiæ erga Pontificem Romanum, aut tyrānidis propriæ religione cœercere subditos. Sed omnino stolidum est hujusmodi votum. Obedientia enim illa, quam Monachus suo Abbati promitti in omnibus, ludicris etiam & nihili rebus præstandis, cœcum ei vovet obsequium, de quo nec divinum mandatū, nec promissum, nec exemplum in sacris extat. Cœcam autē hujusmodi obedientiam merito vocamus, quæ nullam obtemperandi recognoscat rationem, præter solam imperantis voluntatem. Quo servitio nihil homine Christiano indignius (qui caro redemptus non debebat fieri servus hominum *I. Cor. VII. 7. 23.*) esse potest, uti sentit Gerhardus noster *Confess. Cathol. lib. II. part. II. artic. VII. cap. 4. pag. mibi 299.*

^vExbeus V. Nec ipsi vero, emundatarum narium qui sunt, Monachi hoc ulla inficiari fronte possunt. Unde celebris quidam Franciscanus Concionator apud Cassandrum *Consult. in Art. XXV. Aug. Confess.* scriptum reliquit hujusmodi judicium: Monachus servata sua regula, si sentiat, se propterea justitiam coram DEO consequi, is errat, juxta illud Christi *Matth. XV. Frustra me colunt mandatis hominum:* prout narrat *B. Saubertus Cassandr. Evang. p. m. 250.*

FRUSTRA DENIQUE POST TOT ALIOS Memori-
 COELIBATUS MONASTICI INFELICES PRO- ale VI.
 PUGNATORES QUINQUE CONCLUSIONIBUS ANT I-
 EUNDEM STABILIRE ET A CULTUS ELECTI- BECANT-
 TII CRIMINE ALIENUM PRONUNCIARE AN- ANUM.
 NITITUR JESUITA BECANUS.

^{Ex hęcis I.} *Quinque conclusionibus*) Manual. lib. I. cap. XIII. p. m. 366. seq. Prima hæc est : *Sacerdotes V. T. diuino jure obligatos fuisse ad continentiam non quidem perpetuam, sed pro certo tempore. Probationem capeffit Jeluica (a) ex dicto Exod. XIX. 22. Sacerdotes quoque, qui accedunt ad Dominum, sanctificentur, i. e. abstineant ab uxoribus. Id quod inde patere asserit; quoniã v. 16. appropinquatio ad uxorem inhibeatur toti populo. Si toti populo; Ergo speciatim Sacerdotibus, & quidem pro omni eo tempore, quo fungebantur officio sacerdotali. Quorsum asciscit (β) testimonium I. Sam. 23. v. 1. seq. de Davide & focis, panes sacres comesturis, qui continerint sese ab uxoribus. Si ergo, ait, homines laici debebant hoc modo sanctificari; multo magis Sacerdotes. Accedunt (γ) ephemerie XXIV. familiarum Sacerdotalium I. Paral. XXIV. 7. quarum singulae impleverint Sabbathum II. Paral. XXIII. 8. ita quidem certe, ut Sacerdotes per octo dies relictis domibus & uxoribus suis permanerent in templo & ibi ministrarent : Unde consequens sit, debuisse eos à cohabitatione uxorū abstinere.*

^{Ex hęcis II.} Verum utcunque hæc tria probationum momenta conclusionem antea substratam fulcirent; nihil tamen inde accresceret desperatæ aduersariorum causæ. Regerimus enim (δ) immane quantum discriminis intercedere inter abstinentiam Sacerdotum V. T. ab usu matrimonii & cohabitatione uxorum temporariam, dum res sacra perageretur, ab ipsis seruatam excultamve; & perpetuam constantemque Sacerdotum ἀγαμία. Ab illa ad hanc nõ valet consequentia. (ε) quod si testimonium Exod. XIX. 15. eo collimet, tum etiam laicos jure diuino ad coelibatum teneri. Siquidem intermissio officii conjugalis circa tempus adeò sacrum iis æquẽ; ac ipsimet Sacerdotibus, diuinitus in iuncta legitur. Et ὁμολιγες Davidici, mundationis Leviticæ tenaces, panibus propositionis vesci poterant, qui tamen non erant Sacerdotes. (ζ) Si itaque Sacerdotes

dotēs V. T. circa tempus adeo sacrum ab uxoribus abstinere iussi; & si circa tempus ephemeriae suae etiam abstinerunt; instamus: Ergo non fuere cœlibes, & ita cum innuptis Pontificiorum Sacerdotibus parum conferendi: atque adeo eorum exemplum aduersariis ipsis magis aduersatur, quam suffragatur.

Exhibetis III. Secunda conclusio affirmat, *Apostolos seruasse perpetuam continentiam, non quidem iure diuino, sed partim consilio Christi, partim sua sponte.* Id quod constare opinatur Jesuita ex confessione Petrina Matth. XIX. 27. *Ecce nos reliquimus omnia:* cui respondeat Salvator v. 29. *Omnis qui reliquerit domum, vel fratres, vel sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem.* Sed opinatur; cum insubide confundat derelictionem uxoris voluntariam cum necessaria. Illa per diuortium ac citra casum persecutionis suscipitur: Hæc tempore exantlatæ persecutionis omnium eorum, quæ propria sunt, dum Christum & uerbum eius sequimur, posthabitionem comitatur. Dum ergo probanda erat illa, nimirum Apostolos uxoribus relictiis perpetuam seruasse continentiam & quidem uoluntarie; dictum de hac agens minus commode adducitur. Unde nullum fere, nisi aut quatuor terminis constitutum, aut ad summum minus recte contradicendum, in forma conuulseris argumentum. Atque adeo istud Christi consilium plane huc non quadrat, eo, quod non ad cœlibatum aut continentiam, sed ad persecutionem, hostium truculentiam & Christianorum constantiam collimet.

Exhibetis IV. Mirum uero, ni Paulus, ad quem provocat Antagonista, causam eius peroreret, de se scribens I. Cor. VII. 7. *Volo uos omnes esse, sicut me ipsum.* Et ibidem: *Dico autem non nuptis & uidiuis: Bonum est illis, si sic permaneant, sicut & ego;* nempe in statu continentiae. Regerimus (a) esse fallaciam a dicto secundum quid: Apostolus enim non

vult id simpliciter & absolute, ut omnes homines sint coelibes. Alioqui genus humanum interire vellet; sed *narrati*, cum respectu ad instantem necessitatem, ad Ecclesiæ plantandæ conditionem, & ad sua cujusque dona; quasi dicat: Cum ingens immineat persecutio, vellem hoc, (β) istud consilium Apostoli non ad Clericos solos, verum etiam ad laicos in Ecclesia Corinthiorum plantanda pertinere. Inde ergo si quid pro coelibatu Monachorum votivo subsumentum foret; pari consequentiæ nexu ille etiam laicis imperitaretur. (γ) Paulum, qui, cum hæc scriberet, coelebs fuit, in perpetuo postea, dum viveret, mansisse coelibatu, ex loco citato nondum omnino liquere. Quin dubium potius est, habueritne postea uxorem, an non? Certe affirmant Ignatius Epist. V. Clem. Alexandrin. lib. III. Strom. & Eusebius lib. III. H. E. c. XXX. Conf. Balduin. nostrum ad verba 1. Cor. IX. 15. *Annon habemus potestatem sororem mulierem circumducendi, quemadmodum & ceteri Apostoli & fratres Domini & Cephas?* ubi proprietati vocis *γυνή*, non de quavis muliere, sed de uxore *Matth. I. 20. Luc. XIV. 20. &c.* usurpata, interpretes præ cæteris inhærent: neq; aliam *γυνήκα* Apostolum intellexisse arguunt, quam talem, qualem habuit Petrus, de cujus fœcru testatur Spiritus S. *Matth. VIII, 14.* & de qua refert *Clem. Alexandr. l. III. Strom. quod Petrus eam habuerit Romæ,* quam cum videret ad martyrium duci, expresso nomine allocutus fuerit; Memento Domini. Neque etiam aspernanda penit^r videtur B. Calixti observatio ad verbum *ωθεία γεν*, quod significet jus mariti in uxorem, non in aliam, quæ ultro, quam diu libeat, iter faciat. *Exposit. literali in h. l. p. m. 72.* Sive igitur ea vera sint, quæ de cæteris Apostolis memoravit Ambrosius, aut quicumque tandem est autor iste in cap. XII. *post. ad Corinth.* omnes nempe excepto Johanne & Paulo, uxores habuisse; sive ea, quæ de Paulo narrat Eusebius, hunc nimirum uxorem habuisse, sed non secum circumduxisse, lib.

III. Hist. Eccles. cap. XXXI. vapulat certe Becani tum conclusio, tum ab exemplo Paulino desumpta probatio.

^{Ἐκθεσις V.} Largitur denique ὁ πολλῶν γαμῶν Adversarius, nullum extare præceptum divinum in Novo Testamento, quo vel Apostoli, vel alii Ecclesiæ ministri obligentur ad cœlibatum: ideoque tantum ex Christi consilio & propria voluntate mansisse cœlibes: quin etiam consilium Christi his conceptis verbis dari apud Matthæum cap. XIX. 12: *Sunt Eunuchi, qui seipsos castraverunt propter regnum cœlorum. Qui potest capere, capiat.* Verum multo ante, quam hæc scriberet Becanus, nodum istum solum noverat a nostris. Instar omnium ipsi poterat esse scholion Lutheri: Das dritte Ber-schneiden muß geistlich seyn/nemlich willige Keuschheit. Sonst wäre es ein erley mit dem andern/das leiblich geschiehet. Alia deinde libera cœlibatus electio est; alia autem votiva ad cœlibatum astrictio sive coactio. Esto: Commendet illam melitissimus Salvator: castrationem sui ipsius ob regnum cœlorum factam appellet, eandemque ad officia Christianismi eorum constantius pronunciet comodam expediunda; non tamen idcirco hanc quoque per modum consilii Apostolis, aut verbis Ministris in N. T. solis injunxit. Id quod tamen ^{περὶ ἡγιαστέρας} fuerat probandum. Lege sis *B. Gisenii Papisimum Disp. XVII. p. m. 315.*

^{Ἐκθεσις VI.} Labascit ædificium arenoso fundamento superstructum. Labascit nihilominus prioribus duabus imposita tertia Jesuitæ conclusio: *Apostolos ἔσφαξisse ἔδ decrevissent, ut alii deinceps Ministri Ecclesiæ servarent continentiam.* Hujus statuti interpretes sistitur Paulus, qui dicitur *Tit. I. 7. oportere Episcopum esse continentem.* At enim verso antecedente sexto requisiverat unius uxoris virum, perinde, ac *I. Tim. III. 2. & quidem talis uxoris, quæ non sit Ecclesiæ, verum Ecclesiæ Dei contradistincta ibid. v. 5. Unde sic*

fic arguimus : Quæcunque requisita Ministri Ecclesiæ coelibatum tollunt, illa eundem non stabiliunt astruuntve. Atqui hæc requisita Paulina. E. Cadit itaque nova Jesuitæ præscriptio seu conclusio, quæ urget, Paulum cum reliquo Apostolorum choragio venerabili suasisse ac decrevisse eam, de qua disquirimus in præfenti, continentiam.

Εκθεσις VII. Enimvero accersitur idem Apostolus gentium decreti istius *ἡσυχίας II. Tim. II. 4.* prohibens, quo minus bonus miles Jesu Christi implicet se negotiis secularibus, & consequenter etiam usui matrimonii, utpote qui maxime impediatur ministerium. Neu desit ratio, insuper additur: Nam qui cum uxore est, sollicitus est, quæ sunt mundi, quomodo placeat uxori, & diuisus est. *I. Cor. VII. 33.* Verum *β.* (α) τὴν ἀκολούθησιν esse minus firmam. Colligitur quippe & infertur hoc modo: Paulus Timotheum a curis secularibus dehortatur. E. paulus eundem dehortatur a matrimonio. Quo minus autem posterior hæc assertio effluat ex priorē, obstat verborum suorum optimus Interpret Paulus ipse, qui suum isthunc in Christo filium, non secus, ac quemlibet Ecclesiæ Ministrum, unius uxoris esse virum debere, tam claris & apertis verbis edixerat, prioris *Epist. III. 2.* *Per τὰς ἑβδ. πραγμάτων* ergo non certe divinitus institutum conjugii usum, sed generatim omnia, quæ ad victum pertinent, negotia, cuiusmodi sunt mercatura, agricultura, & similia, quæ alibi *βιωτικῆ μέμνηται Luc. XXI. 34.* audiunt, intellexit.

Εκθεσις VIII. Ad rationem allatam, quod usus matrimonii impediatur ministerium, repono tum *κατ' ἀνδρωπον*, tum *κατ' ἀλήθειαν*, *κατ' ἀνδρωπον*: Ecqui vero id impediatur ministerium, quod ex hypothesi Pontificiorum plane Sacramentum est? *κατ' ἀλήθειαν* vero: Ab usu peruerso matrimonii, ejusdemve usus vituperio, ad repudiandum ejus usum a Deo ordinatum non valet consequentia. Neque enim huic, Apo-

sed illi impedimentum functionis sacrae, aut avocamentum ab oratione continua acceptum erat ferendum. Seu mavis: Apostolus in verbis allegatis de ejusmodi cœlibe, cui divinitus obrigerit donum *τῆς ἐγγυελίας*, loquitur, & hunc pro statu Ecclesiae Corinthiacae tum praesente anteponit uxorato. Quod autem Tarsensis Praeco comparate in uno & altero Ecclesiae Corinthiacae Christiano, laico æque ac Clerico, commendavit; id sane Ministris Ecclesiarum in N. T. omnibus absolute & sub Apostolici decreti nomine haudquaquam voluit injunctum.

Endeosis IX. Unum restat, quò Paulum ad partes trahere allaborat *I. Cor. VII. 5. Nolite fraudare invicem, nisi forte ex consensu ad tempus, ut vacetis orationi.* Sed cum solum istud ficulneum jamjam *Endeosis 2.* remotum sit, nolo actum agere, Stat sententia, A temporaria, casta, pia & sacra rei conjugalis intermissione ad perpetuum Ministrorum Ecclesiae cœlibatum nulla procedit consecutio. Nec enim hunc; sed illam commendavit Apostolus Tarsensis loco jam allegato, cujus verba *Nolite fraudare invicem* matrimonium potius astruunt, quam destruunt inhihentve.

Endeosis X. Hæc ex Paulo. Cedo aliorum quoque Apostolorum decretum, quod de cœlibatu Clericorum sanxerint. Promittit illud ex Canonibus Apostolorum can. XXVII. *Innuptis autem, qui ad Clerum proveci sunt, precipimus, ut, si voluerint, accipiant uxores; sed Lectores Cantores que tantummodo.* Enimvero, quo minus hic canon sit ætati Apostolorum tribuendus, præter alias bene multas rationes etiam illa (B. Gerardo nostro monente *Confess. Cathol. lib. 1. p. II. cap. VI. p. m. 397.*) vetat; quia neque Cantores, neque Lectores ea ætate fuerint instituti: imo nec nomen Clericorum solis Ecclesiae Ministris in scriptis Apostolorum unquam tribuatur; sed Petrus *cleri* nomen toti populo assignet *I. Epist. V. 3.* Nec Apo-

stolica vero doctrinæ conformis esse potest, prohibitionem matrimonii doctrinam Dæmonum appellanti *l. Tim. IV.* Confer Centuriatores Magdeburgenses *Cent. I. lib. II. c. 7. p. 544. & seq.* Id quod unicum fulmen omnia Hieronymi aliorum que Patrum, nuptias Clericorum improbantium, quæ pro se adducit Becanus, testimonia discuit & prosternit.

^{Ex deois XI.} Cadit ergo, nec stabilior est prioribus quarta Jesuitæ conclusio: *Continentiam, quam Apostoli Ministris Ecclesia præscripserint, statim in Ecclesia servatam esse, ac non semel, sed sæpius præscriptam.* Imo vero ubi nulladum Apostolica probata sanctio est, ibi nulla etiam sanctionis hujus præscriptio locum obtinet. Concilia, quæ pro se allegat Becanus, vel suspecta, vel erroribus obnoxia fuerunt; neque approbata sunt, ubi Scripturæ obloquuntur. Comonstrat insuper B. Gerhardus *lib. cit. cap. X.* & priorum Prophetarum testimoniis adversus Pontificios confirmat, quam multa fuerint in istis Conciliis decreta, quæ ne ipsis quidem Pontificiis probentur. Quid multa? Concilia Conciliis, Patres Patribus vel æquali, vel numerosiori etiam serie opponere possumus. Diffuit ergo & ab obice sævior it dilabiturque conclusio quinta: *Legem cœlibatus semper in Ecclesia occidentali (quantum vis orientali non item) viguisse.* In qua probanda dum mire desudat, & potissimum vero cum M. Antonio de Dominis contendit Jesuita, tandem ad objectionem Dicto nostro consonam (quod Ecclesia non possit statuere legem, quæ certo hominum statui generatim adimat libertatem contrahendi matrimonium, hoc est, quod frustra Deus colatur doctrinis, quæ sunt mandata hominum) ita replicat Becanus: *Verum quidem est, quod absolute loquendo hoc facere non possit; sed falsum est, quod non possit hoc facere eo modo, quo nunc facit, nempe sub ea conditione: Si quis velit esse Presbyter, aut Episcopus, debet servare continentiam. Nam per hujusmo-*

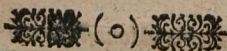

jusmodi legem non cogit quempiam ad continentiam; sed relinquit unicuique liberum, ut possit amplecti statum Ecclesiasticum, vel non amplecti; & consequenter, ut possit uxorem ducere, vel non ducere, prout placuerit. Excipimus, hanc responsonem tum demum valituram esse, si prius probatum ex verbo DEI foret, cœlibatum, Ordini Clericorum promiscue & generatim injunctum, non esse primæ væ conjugii institutioni contrarium. Aliud profecto nobis persuasurus Apostolus doctrinam τῶν κωλυόντων γαμεῖν, prout audivimus, doctrinam Dæmoniorum appellat, in nulla hodie sub sole, præterquam Pontificiorum, Ecclesiâ percrebescentem; neque eam ad sua, sed extrema potius tempora (ὁσέρως καίως) restringit I. Tim. IV. 1. Cumque adeo tantum sanctimoniam ac meriti tribuatur isti statui citra verbū DEI, fatente quantumvis ipsomet Jesuita, Ecclesiam non posse absolute loquendo statuere legem cœlibatus; aureolum nostrate, quod ex Salvatoris mellitissimi ore profuxit, intepide de eo pronunciamus, frustra coli DEUM hujusmodi doctrinis, quæ sunt hominum, imo Dæmoniorum, mandata, concludimusque denuo:

*Trina DEO sordent rasorum vota, Becane.
 Nam jussis hominum non avertit ipse colis.*

CUculliger, qui stulta vota vove-
rat,

Et ipse rerum, quas agebat, impo-
tens,

Et matrimonî dia vincla dirimens,
Meritò tibi improbatur, ô amice. Va-
nitas

Illa ipsa fordet & mihi; hinc votum
tibi

Acceptius fundo: Sator mortalium
Hymenæa vota det tibi faustissima!

Quo septenario votivo

Politifs. Dn. RESPONDENTEM, Auditorem suum
perindustrium, ornare voluit

PRÆSES.

753962

ULB Halle 3
001 854 02X

sb.

l

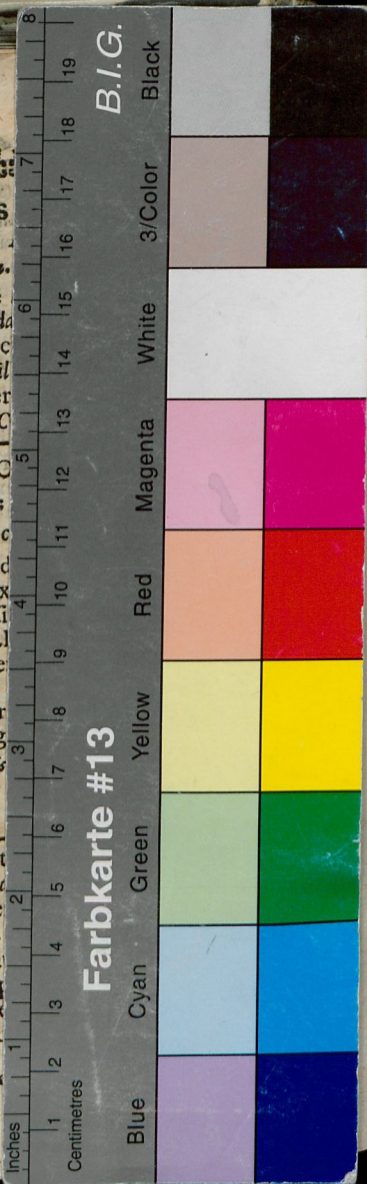
10/12

THEOLOGEMA MEMORIALE
SEXTVPLEX

DE
VOTORUM
MONASTICORUM
VANITATE

ex Matth. XV. ψ . 9.

IN AUDITORIUM THEOLOGORVM ALTDORFINO
publice disputabitur
d. 19. April. M. DC. XCIII.
PRÆSIDE

CHRISTOPHORO
SONNTAGIO,
SS. Theol. Doctore ejusdemq; Prof. Publ.
Primario & Ecclesiæ Antistite, h. t. VNIVERSITATIS
RECTORE,
& RESPONDENTE
JOHANNES ERNESTO *Wilmers*/
Sverinensi Megapolitano.

ALTDORFFI
Recusum à JEDOCO WILHELMO KOHLESIO, 1702.